

Research Paper

Investigating Talent Development Environment in Football: Application of Athlete Talent Development Environment Model

Mohammad Javad Ziya¹, Rahim Ramzaninejad², Hamid Reza Goharrostami³

1. PhD Student in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.

2. Professor of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.

3. Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.

Received: 18 August 2021

Accepted: 4 January 2022

Extended Abstract

Summary

Considering the importance of talent identification in the championship sports, and the key role of the environment in this process, the present work examines the talent development environment in football with the Athlete Talent Development Environment (ATDE) model approach. The method was descriptive-survey, applied and field in terms of type, purpose, and method, respectively, which were analyzed using the SPSS20 and Smart PLS3 software. According to the findings, the talent development stage was the most important stage of this process, which required a lot of coordination between all its dimensions in order to develop the talent identification process.

Introduction

Many sports science research works in the field of anthropometric, physiological, motor behavior, and psychological dimensions have been done in different sports, and different models have been introduced with the above scientific approaches. However, the success of these models depends on the environment in which the talent development takes place (1). Therefore, it is necessary to examine this issue with the approach of human resource management (2). In this research work, using the dimensions of the ATDE model, the talent identification process was investigated in the three stages of talent emergence, growth, and support, respectively.

Methodology and Approach

This research work was descriptive-survey in terms of type, method, and purpose. It was field and practical. The statistical population was all experts in the first division of the national football league, provincial leagues and grassroots teams (with at least 5 years of experience), and the sampling method according to the corona pandemic quarantine was unlikely and purposeful. The statistical sample was determined based on the first rule of Barclay *et al.*'s (1996) method with 10 times the family dimension indices that had the highest index among the dimensions of the measurement model, equal to at least 100 people (3). The research instrument was adjusted using the main dimensions of the model of Henriksen *et al.* (2010) and Goharrostami *et al.* (2017) with 13 dimensions and 66 items, according to the Likert value range (1, 4). The structural validity was confirmed by the heuristic and confirmatory factor analysis, face validity by 16 experts, and reliability by the Cronbach's alpha coefficient ($\alpha = 0.75$). Considering the probability of loss, 235 questionnaires were distributed, and after collection, 200 complete questionnaires were analyzed. The exploratory factor analysis was used in the SPSS20 software in order to determine the dimensions. Due to the results of skewness and elongation test based on abnormal distribution and also a relatively small number of samples, in order to check the validity of

the structure and dimension analysis, the method of confirmatory factor analysis was used in Smart PLS3.

Results and Conclusion

The results obtained showed that the talent growth factor (3.78), talent emergence (3.57), and talent support (3.34) had the highest priority, respectively. Also the results of confirmatory factor analysis showed that in the talent growth factor, the dimension of coaches (0.94) based on the factor of talent emergence, the family dimension (0.91) and in the factor of talent support, the dimension of experts (0.92) had the greatest impact in explaining the development of the football talents. Given the priority of the growth phase in the talent environment, it can be said that in order to provide the necessary conditions for the development of the football talents, the club should focus more on the talent growth factor more than the emergence and support of football sports talent. Many factors such as the facilities, training and coaching, coaching style, camps, and logistics competitions are involved at this stage and the talent development environment as the main and complementary stage in the talent search process, regardless of the strong need for economic resources and management factors, requires attention, and it is more precise planning. In addition, the impact of important dimensions such as family, coaches, and professionals at each stage of talent development planning indicates the high need for parent-club interaction and experts in the development of the most important human capital.

Keywords: Talent management, Talent identification, Talent emergence, Talent growth, Talent support.

References

1. Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of sport and exercise*. 2010 May 1;11(3):212-22.
2. Ziya, M.J., Ramezanejad, R., Goharrostami, H.R. Investigating the environment of emergence, growth, and support of football talents, Master Thesis, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Guilan. 2021 **(Persian)**.
3. Davari, A. Rezazadeh, A. Structural Equation Modeling with PLS Software, Tehran, Jahad Daneshgahi Publications. 2017. **(Persian)**
4. Goharrostami H, Saeedi M, Jourbonian A, Vaghar M S. Design of the Talent Management Model in Medal of Guilan Province, Research Project. Strategic Studies and Research Center of Gilan Province. 2018. **(Persian)**

To cite this article:

Ziya M J, Ramzanejad R, Goharrostami H R. Investigating Talent Development Environment in Football: Application of Athlete Talent Development Environment Model. *Mudīriyyat-i manābī-i insānī dar varzish (Human Resource Management in Sport)*. 2022; 9(1):63-84.

Corresponding Author: **Rahim Ramzanejad**

E-mail: rramzani@guilan.ac.ir

بررسی محیط توسعه استعداد در فوتبال: کاربرد مدل ATDE

محمد جواد ضیاء^۱، رحیم رضائی نژاد^۲، حمید رضا گوهررستمی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲. استاد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۳. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۷

چکیده

هدف: تحقیقات فراوانی درباره استعدادیابی با رویکرد فیزیولوژیک، بیومکانیک و رفتار حرکتی انجام گرفته‌اند؛ اما این تحقیق با رویکرد مدیریتی و با هدف بررسی محیط توسعه استعداد در فوتبال بر اساس مدل ATDE بود.

روش‌شناسی: این تحقیق، از نظر نوع، توصیفی - پیمایشی؛ از نظر روش، میدانی و از نظر هدف، کاربردی بود. جامعه آماری تحقیق، کلیه صاحب‌نظران (اعم از مربیان، بازیکنان، داوران، کارشناسان و مدیران) شاغل در لیگ دسته یک فوتبال کشور، لیگ‌های استانی و تیم‌های پایه (با حداقل ۵ سال سابقه) و روش نمونه‌گیری با توجه به شرایط خاص مربوط به ویروس کرونا از نوع غیر احتمالی و هدفمند بود. نمونه آماری بر مبنای قاعده اول روش بارکلای و همکاران (۱۹۹۶) به تعداد ۱۰ برابر شاخص‌های بُعد خانواده که دارای بیشترین شاخص در میان ابعاد مدل اندازه‌گیری بود، معادل حداقل ۱۰۰ نفر تعیین شد. ابزار تحقیق با استفاده از ابعاد اصلی مدل هنریکسن و همکاران (۲۰۱۰) و گوهررستمی و همکاران (۲۰۱۷) و گویه‌های آن با استفاده از مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی طبق طیف پنج ارزی لیکرت تنظیم شد؛ همچنین روایی سازه آن به وسیله تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، روایی صوری آن توسط ۱۶ صاحب‌نظر و پایایی پرسشنامه نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ با مقدار ۰/۷۵ تأیید شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که در بین عوامل مؤثر بر محیط توسعه استعدادهای رشته فوتبال به ترتیب عامل رشد استعداد (۳/۷۸)، بروز استعداد (۳/۵۷) و حمایت از استعداد (۳/۳۴) بیشترین اولویت را داشتند؛ همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد در عامل رشد استعداد، بُعد مربیان (۰/۹۴)؛ در عامل بروز استعداد، بُعد خانواده (۰/۹۱) و در عامل حمایت از استعداد، بُعد کارشناسان (۰/۹۲) بیشترین تأثیر را در تبیین توسعه استعدادهای فوتبال داشتند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌ها، باشگاه باید به‌منظور فراهم‌سازی بسترهای مورد نیاز برای توسعه استعدادهای رشته فوتبال، تمرکز بیشتری روی عامل رشد استعداد (مرحله دوم فرایند استعدادیابی) نسبت به عامل بروز و حمایت از استعدادهای ورزش فوتبال (مرحله اول و سوم مدیریت استعدادهای ورزشی) داشته باشد. ضمناً، تأثیر ابعاد مهمی مانند خانواده، مربیان و متخصصان در هر یک از مراحل برنامه‌ریزی توسعه استعداد، بیانگر ضرورت بالای تعامل والدین - باشگاه و کارشناسان در پیشرفت مهم‌ترین سرمایه انسانی (ورزشکاران) است.

واژه‌های کلیدی: استعدادیابی، توسعه استعداد، فوتبال، محیط استعداد، مدیریت استعداد.

نویسنده مسئول: رحیم رضائی نژاد

تلفن: ۰۹۱۱۲۳۳۵۱۶۵

E - mail: rramzani@guilan.ac.ir

مقدمه

منابع انسانی، مهم‌ترین سرمایه‌ای است که سازمان‌ها در اختیار دارند و توسعه منابع یا سرمایه انسانی نیز از راهکارهای مؤثر بهبود عملکرد، افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از توانایی‌های فردی و گروهی کارکنان برای دستیابی به اهداف سازمانی است. علاوه بر این، توانایی مدیر در توسعه نیروی انسانی و استفاده مدبرانه از عوامل انسانی از دیگر عوامل موفقیت سازمان‌ها محسوب می‌گردد. در ورزش نیز مدیریت ورزشکاران به‌عنوان مهم‌ترین سرمایه انسانی به شناسایی افراد مستعد، رشد و آموزش و حمایت و نگهداری وابسته است (۱). در همین راستا، موضوع توسعه منابع انسانی با مفاهیمی نظیر مدیریت استعداد^۱ مورد توجه قرار گرفته است، هم‌چنین در تجارب شرکت‌های برتر در سطح دنیا ثابت گردیده که مدیریت استعداد متعلق به همه فرآیندهای توسعه منابع انسانی است و باید آن را به‌عنوان یک سیستم جاری در هر یک از فرآیندهای توسعه منابع انسانی نهادینه کرد تا نه فقط تناسب فرد - شغل^۲ و فرد-سازمان^۳ ایجاد شود؛ بلکه در یک فرآیند هماهنگ، شایسته‌گزینی، شایسته پروری و شایسته‌سالاری استعدادها تحقق یابد؛ بنابراین برنامه‌ریزی برای توسعه سرمایه انسانی مهمی مانند ورزشکاران با رویکرد مدیریت منابع انسانی نیازمند به سیستمی جهت شناسایی (کشف/انتخاب)^۴، استخدام^۵، پرورش^۶، ارتقاء و نگهداری^۷ افراد مستعد است (۲).

استعدادیابی^۸ در حال حاضر از چالش‌های اصلی ورزش قهرمانی است. در تحقیقات ورزشی، توسعه استعدادها اغلب با هدف پرورش ورزشکارانی صورت می‌گیرد که می‌توانند عملکردی در سطح بالا و یا حتی جهانی داشته باشند (۳). در واقع، استعداد عاملی است که باید از طریق آموزش بلندمدت توسعه یابد. بدین منظور، در حوزه‌های مختلف علوم ورزشی، تحقیقات فراوانی پیرامون استعدادیابی روی ابعاد آنتروپومتریک، فیزیولوژیک، رفتار حرکتی و روان‌شناسی در رشته‌های مختلف ورزشی انجام گرفته و مدل‌های مختلفی نیز با رویکردهای علمی فوق معرفی شده است؛ در صورتی که موفقیت این مدل‌ها به محیطی بستگی دارد که توسعه استعداد^۹ در آن صورت می‌گیرد (۴)؛ بنابراین لازم است، این موضوع با رویکرد مدیریت و به‌ویژه مدیریت و توسعه منابع انسانی نیز مورد توجه قرار گیرد. در همین رابطه، اسدی و همکاران (۲۰۱۶)؛ عاشوری و همکاران (۲۰۱۷)؛ صادقی و همکاران (۲۰۱۸)؛ رضاپور و همکاران (۲۰۲۰)، یحیی پور و همکاران (۲۰۲۰) و فرشید و همکاران (۲۰۲۰) به ترتیب موانع استعدادیابی در ورزش ایران؛ کیفیت سیستم توسعه استعداد والیبالی؛ وضعیت محیط توسعه استعداد؛ کیفیت سیستم مدیریت استعداد در رشته‌های ورزشی انفرادی؛ واکاوی میزان قدرت و منافع ذینفعان سیستم مدیریت استعداد در ورزش را بررسی کرده‌اند (۵). البته در تحقیق حاضر از مدل تحقیق هنریکسن^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۰) با عنوان محیط توسعه استعدادهای ورزشی^{۱۱} (ATDE) استفاده شده است (۶). بر اساس این مدل، عوامل این محیط در دو سطح خرد^{۱۲} و کلان^{۱۳} و در دو حوزه ورزشی و غیرورزشی قرار گرفته‌اند. سطح خرد به محیطی گفته می‌شود که ورزشکار مستعد بخش اعظمی از وقت خود را در آن سپری می‌کنند و سطح کلان به محیط‌های اجتماعی گفته می‌شود که بر محیط خرد ورزشکار اثر می‌گذارند. حوزه ورزشی، قسمتی از محیط ورزشکار است که مستقیماً با ورزش او در ارتباط می‌باشد؛ در حالی که بخش غیرورزشی، بخش‌های دیگر زندگی او را شامل می‌شود. در حوزه

1. Talent Management
2. Person-Job (PJ) fit
3. Person-organization (PO) fit
4. Identification (Detection/Selection)
5. Recruitment
6. Breeding
7. Upgrade and Maintenance
8. Talent Identification
9. Talent Development
10. Henriksen
11. The Athletic Talent Development Environment
12. Micro Environment
13. Macro Environment

ورزشی، محیطی که ورزشکار به‌طور مستقیم با آن در ارتباط است، محیط باشگاه است که مربیان، مدیران، ورزشکاران برتر کنونی، ورزشکاران جوان‌تر (کم سن‌تر) و متخصصان را دربر می‌گیرد. دیگر مؤلفه‌های این مدل که در لایه خرد قرار دارند شامل مدرسه، خانواده، دوستان و همسالان و تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط هستند. فدراسیون‌ها، رسانه‌ها، گروه‌های مرجع^۱ و سیستم آموزش نیز در سطح کلان قرار دارند. همچنین سطح کلان نیز دربرگیرنده بافت‌های فرهنگی مختلف مانند فرهنگ ملی، فرهنگ عمومی ورزش، فرهنگ رشته ورزشی خاص و فرهنگ جوان^۲ است (۶).

بررسی اسناد و مطالعات مختلف از جمله تحقیق گوهررستمی و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که می‌توان ابعاد دیگری از جمله هواداران، محل تولد (سکونت)، پیشکسوتان و شانس را به این مدل اضافه کرد (۱). در این تحقیق، ابعاد مدل محیط توسعه استعداد هنریکسن و همکاران (۲۰۱۰) (صرف‌نظر از محیط کلان)، در قالب سه مرحله بروز^۳ استعداد، رشد^۴ استعداد و حمایت^۵ از استعداد طبقه‌بندی شده است. مرحله اول یا بروز استعداد مربوط به مجموعه ابعادی است که در شکوفایی و بروز استعدادهای افراد اثر دارند و شامل ابعاد خانواده، گروه دوستان و همسالان، مدرسه، محل تولد (سکونت) و شانس است. در بُعد خانواده می‌توان به تحقیقات مختار پور (۲۰۱۹)، هایوز^۶ و همکاران (۲۰۱۹)، لارا و ساراگوستی^۷ (۲۰۲۰)، هراتاتی^۸ (۲۰۲۰) اشاره کرد که ماهیت چندبعدی توسعه استعداد و نقش خانواده را آشکار ساخته‌اند (۹-۷). در بُعد گروه دوستان و همسالان نیز منوچهری نژاد و همکاران (۲۰۱۶)، آصفی و همکاران (۲۰۱۸) و سسی و اسکیلز^۹ (۲۰۲۰) تأثیر عوامل روانی و اجتماعی این بعد در توسعه استعداد نشان داده‌اند (۱۲-۱۰). در بُعد مدرسه، غالب تحقیقات مثل گلنجیل و هاروود^{۱۰} (۲۰۱۵)، آصفی و عموزاد (۲۰۱۷) و بیوندال^{۱۱} و همکاران (۲۰۲۰) به وجود تعاملات مداوم مدرسه با خانواده، باشگاه، مربی و غیره اشاره دارند (۱۵-۱۳). در بُعد محل تولد نیز تحقیقات اندکی توسط یوسف پور و شعبان‌خواه (۲۰۱۶)؛ هانکوک^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۷) و کمبل^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۹) صورت گرفته است (۱۶-۱۸). تاکنون تحقیقی پیرامون تأثیر بعد شانس بر بروز یا شناخت استعداد ورزشی صورت نگرفته است، اما بیلی و مورلی^{۱۴} (۲۰۰۶) در تحقیق خود به تأثیر شانس بر توسعه استعداد به‌عنوان عاملی مهم تأکید کرده‌اند. به عقیده آن‌ها وضعیت ژنتیکی فرد، دسترسی به منابع و تسهیلات باکیفیت و حتی نحوه حمایت خانواده و دوستان می‌تواند به‌عنوان عامل شانس در نظر گرفته شود (۱۹). علاوه بر این مالمیر و همکاران (۲۰۱۶) و بیوندو و راپیساردا^{۱۵} (۲۰۱۸) به نقش شانس در توزیع و توارث صفات ژنتیکی والدین به فرزندان و احتمال به ارث بردن صفات و استعدادهای برجسته والدین اشاره کرده‌اند (۲۰، ۲۱). در این تحقیق نیز منظور از بعد شانس، پدیده‌هایی است که در جریان توسعه استعداد نادیده گرفته می‌شوند و مواردی همچون اشتباهات داوری، مصدومیت‌های ناگهانی، وضعیت ژنتیکی فرد و غیره را دربرمی‌گیرند.

1. Reference groups
2. Youth culture
3. Advent
4. Growth
5. Support
6. Hayoz
7. Lara and Saracostti
8. Hartati
9. Sethi and Scales
10. Gledhill and Harwood
11. Bjørndal
12. Hancock
13. Campbell
14. Bailey and Morley
15. Biondo and Rapisarda

در مرحله دوم یا رشد استعداد به ابعادی پرداخته می‌شود که پس از مرحله بروز در رشد و پیشرفت افراد مستعد اثرگذارند. تحقیقات مختلفی پیرامون رشد استعداد صورت گرفته‌اند، از جمله، تیزرو و بادامی (۲۰۱۸)، محمودی و همکاران (۲۰۱۸)، لارسن^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، گوهررستمی و همکاران (۲۰۲۰)، کلانی و همکاران (۲۰۲۱)، گنگسو^۲ و همکاران (۲۰۲۱) که همگی بر لزوم توجه به متغیرهای مختلف این مرحله و برنامه‌ریزی برای آن تأکید داشته‌اند (۲۲-۲۷). ابعاد این مرحله شامل ورزشکاران مستعد، مربیان، مهاجرت و تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط هستند. در بُعد ورزشکاران مستعد جوان، اغلب تحقیقات بر ایجاد سازوکاری برای پیشرفت ورزشکاران مستعد و کسب سود حاصل از این پیشرفت برای فرد و باشگاه تأکید دارند که می‌توان به تحقیقات ایزدیار و همکاران (۲۰۱۶) و عبدی و همکاران (۲۰۱۶) اشاره کرد (۲۹-۲۸). از نظر بعد مربیان، بیشتر تحقیقات بر نوع رفتار، سبک رهبری و به‌طور کلی تعاملات مربی با بازیکنان متمرکز شده‌اند که می‌توان از تحقیقات فروردین و همکاران (۲۰۲۰)، روکی^۳ و همکاران (۲۰۲۰)، بیست^۴ و همکاران (۲۰۲۰)، رابرت^۵ (۲۰۲۱) نام برد (۳۰-۳۳). در بُعد مهاجرت نیز باقری و همکاران (۲۰۱۹)، واکسین^۶ و همکاران (۲۰۱۹)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقرزاده و فیض‌آبادی (۲۰۲۰) به شناسایی عوامل مهاجرت و تأثیر آن بر عملکرد ورزشکاران پرداخته‌اند (۳۴-۳۷). در بُعد تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط، اغلب محققان از جمله تحقیقات رضاسلطانی و وحدانی (۲۰۱۲)، کلانتری و دولت‌یاری (۲۰۱۷) و لارسن و همکاران (۲۰۲۰) به شناسایی عوامل جذب‌کننده افراد به سمت مدارس فوتبال در سنین پایه را مورد توجه قرار داده‌اند (۳۸-۳۹، ۲۴).

مرحله سوم یا حمایت از استعداد دربرگیرنده مجموعه‌ای از متغیرها و ابعاد است که پس از مرحله بروز و رشد استعداد می‌توانند به پشتیبانی از ورزشکار بپردازند تا این افراد به‌عنوان سرمایه‌های انسانی حفظ شوند و دوران اوج عملکرد طولانی‌تری را سپری کنند. از جمله تحقیقات صورت گرفته در مورد این مرحله می‌توان به تحقیقات قلی پور و خواجوی (۲۰۱۷)، آرین و همکاران (۲۰۱۸) و زکی زاده و کهن دل (۲۰۲۱) اشاره کرد که به حفظ و نگهداری ورزشکاران نخبه و لزوم سیاست‌گذاری و توجه ویژه به این موضوع توجه تأکید داشته‌اند (۴۰-۴۳). این مرحله شامل ابعاد مدیران، متخصصان علوم ورزشی (کارشناسان)، هواداران و پیشکسوتان است که در مورد نقش بُعد مدیران، تحقیقات موسوی و همکاران (۲۰۱۹)، عثمان^۷ (۲۰۱۹)، افخمی و همکاران (۲۰۲۰)، آقایی و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی اهمیت، مراحل و تاریخچه مدیریت استعداد محدود شده است (۴۴-۴۶). در بُعد متخصصان علوم ورزشی نیز اغلب تحقیقات روی نقش این افراد در بهبود عملکرد ذهنی و جسمانی ورزشکار متمرکز شده‌اند که می‌توان به تحقیق خبیری و همکاران (۲۰۱۱)، آیزیل^۸ و همکاران (۲۰۲۰) اشاره کرد (۴۸-۴۷). در بُعد هواداران، تحقیقات فراوانی توسط سلطانی و همکاران (۲۰۱۹)، صادقی و همکاران (۲۰۲۰) و رایفر^۹ و همکاران (۲۰۲۰) صورت گرفته است که غالباً اثر حضور تماشاگران بر عملکرد ورزشکاران رشته‌های مختلف را بررسی کرده‌اند (۵۱-۴۹). از نظر بُعد پیشکسوتان اغلب تحقیقات از جمله اسدی نلیوان و شفیع (۲۰۱۸)، عبدی و همکاران (۲۰۱۹)، هاترزیلی^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۹)، یائو^{۱۱} و همکاران (۲۰۲۰) بر عوامل مؤثر در بازنشستگی و کیفیت زندگی بازنشستگان متمرکز شده‌اند (۵۲-۵۵).

1. Larsen
2. Gangsø
3. Rocchi
4. Bissett
5. Robert
6. Waxin
7. Osman
8. Eisele
9. Reifurth
10. Hattersley
11. Yao

با توجه به اهمیت ورزش فوتبال در کشور و آمیختگی حوادث و جریانات آن با زندگی روزمره مردم، توجه به این رشته و برنامه‌ریزی توسعه ورزشکاران فوتبال دارای اهمیت زیادی است. علاوه بر این ایران در زمره کشورهای است که فوتبال، سرگرمی بسیاری از مردم آن است و پیشرفت یا عدم پیشرفت در آن با غرور ملی و زندگی آحاد مردم ارتباط دارد؛ باین حال موضوع استعدادیابی و توسعه آن در کشور، کمتر با رویکرد مدیریتی صورت گرفته است. البته، درویشی و همکاران (۲۰۱۸)، گری و همکاران (۲۰۱۹)، طیبی ثانی و همکاران (۲۰۲۰)، قبادی یگانه و همکاران (۲۰۲۰) راهکارهایی را برای توسعه و یا شناسایی موانع توسعه این رشته ورزشی انجام داده‌اند که اکثر تحقیقات در حوزه‌ای مشابه بر پایه یک روند و مدل نظری قرار نداشتند (۵۶-۵۹). همان‌طور که بیان شد، در تحقیق حاضر از مدل تحقیق هنریکسن^۱ و همکاران (۲۰۱۰) با عنوان محیط توسعه استعدادهای ورزشی (ATDE) برای توسعه استعدادهای فوتبال استفاده شده است؛ بنابراین با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی در قالب بررسی محیط استعداد با رویکرد مدیریت ورزش روی ورزشکاران فوتبال مشاهده نشده است؛ بنابراین، سؤال اصلی تحقیق این است که اولویت و تأثیر هر یک از سه مرحله در توسعه استعداد به چه ترتیب است؟ ضمناً، هرکدام از این ابعاد تا چه اندازه در تبیین سه مرحله بروز استعداد، رشد و حمایت از استعداد مؤثر هستند؟ شناسایی تأثیر و اولویت مراحل و ابعاد جدید این تحقیق می‌تواند به کارشناسان استعدادیابی و مدیران باشگاه‌ها کمک کند تا برای توسعه مستمر ورزشکاران و برنامه‌ریزی دقیق‌تر فرآیند استعدادیابی به‌صورت پایدار برنامه‌ریزی و اقدام نمایند.

روش‌شناسی

این تحقیق از نظر نوع، توصیفی - پیمایشی؛ از نظر روش، میدانی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر را تمامی صاحب‌نظران اعم از مربیان، ورزشکاران و بازیکنان، داوران، کارشناسان و مدیران شاغل در لیگ دسته یک فوتبال کشور، لیگ‌های استانی و تیم‌های پایه با شرط حداقل ۵ سال سابقه حضور و فعالیت در این سطح تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری این تحقیق به دلیل محدودیت‌های مربوط به بیماری کرونا از نوع غیر احتمالی و هدفمند بود و نمونه آماری بر مبنای تعداد قابل کفایت جهت مدل‌سازی در نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس بر مبنای قاعده اول روش بارکلای و همکاران (۱۹۹۶) به تعداد ۱۰ برابر شاخص‌های بعد خانواده که دارای بیشترین شاخص (۱۰ شاخص) در میان ابعاد مدل اندازه‌گیری بود، معادل حداقل ۱۰۰ نفر تعیین شد (۶۰).

ابزار تحقیق با استفاده از ابعاد اصلی مدل هنریکسن و همکاران (۲۰۱۰) و گوهررستمی و همکاران (۲۰۱۷)؛ و گویه‌های آن با استفاده از مطالعه کتابخانه‌ای و میدانی طبق طیف پنج ارزشی لیکرت تنظیم شد. این پرسشنامه تحت عنوان محیط توسعه استعداد در ۱۳ بُعد و ۶۶ گویه طراحی شد و ۶ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و ۱۰ نفر از صاحب‌نظران این حوزه، روایی صوری و محتوایی آن را تأیید کردند. این ابزار بعد از تأیید روایی محتوایی در یک مطالعه مقدماتی بین ۳۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد و ضریب آلفای کرونباخ ($\alpha=0/7$) محاسبه و مورد تأیید قرار گرفت.

با در نظر گرفتن احتمال ریزش یا عدم پاسخگویی، تعداد ۲۳۵ پرسشنامه توزیع شد و از بین ۲۱۵ پرسشنامه برگشت داده شده، ۲۰۰ پرسشنامه کامل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بعد از جمع‌آوری داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار اس.پی.اس.آ نسخه ۲۰ جهت تعیین ابعاد و بررسی روایی سازه استفاده شد. سپس با انجام دادن آزمون چولگی و کشیدگی مشخص شد اعداد به‌دست‌آمده در بازه +۲ تا -۲ قرار نداشته و توزیع تمام داده‌ها به‌صورت غیر نرمال بود؛ در نتیجه با توجه به

1. Henriksen
2. Statistical Package for Social Science

غیر نرمال بودن توزیع داده‌ها و همچنین تعداد تقریباً اندک نمونه‌ها، برای بررسی روایی سازه و تحلیل ابعاد از روش تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس نسخه سوم^۱ استفاده گردید.

یافته‌ها

توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌های تحقیق نشان داد، اکثر پاسخ‌دهنده‌ها در گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال (۹۵ نفر؛ ۴۷/۵ درصد) و بیشتر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی (۷۹ نفر؛ ۳۹/۵ درصد) بودند. سایر مشخصات فردی به صورت کامل در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه تحقیق

Table 1. Demographic characteristics of the research sample

متغیر	تعداد	درصد	متغیر	تعداد	درصد
سن (سال)	کمتر از ۲۰	۲۸	سابقه فعالیت در فوتبال (سال)	۵ تا ۱۵	۱۱۲
	۲۰ تا ۳۰	۹۵		۱۶ تا ۲۵	۶۷
	۳۰ تا ۴۰	۴۸		۲۶ تا ۳۵	۱۹
	بالتر از ۴۰	۲۹		۳۶ تا ۴۵	۲
تحصیلات	دیپلم و پایین‌تر	۳۹	بالاترین سطح فعالیت	شهرستانی	۳۵
	کاردانی	۱۵		استانی	۶۹
	کارشناسی	۷۹		کشوری	۸۵
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۶۷		آسیایی	۴
سمت	ورزشکار	۱۱۱	شغل	جهانی	۷
	داوری	۱۳		بیکار	۲۶
	مربیگری	۴۵		دانشجو	۳۲
	کارشناس	۷		شغل آزاد	۴۱
	مدیریت	۶		کارمند	۷۰
	سایر	۱۸		نظامی	۵
			سایر	۲۶	۱۳

در گام بعدی، متغیرهای پژوهش بر اساس میانگین و انحراف استاندارد در جدول ۲ توصیف شدند. با توجه به اطلاعات جدول ۲، از بین عوامل مؤثر بر توسعه استعدادهای فوتبال، عامل رشد استعداد دارای بیشترین میانگین (۳/۷۸) و عامل حمایت از استعداد دارای کم‌ترین میانگین (۳/۴۳) می‌باشند. ضمناً در بین ابعاد تحقیق، بعد گروه دوستان و همسالان بیشترین میانگین (۴/۲۵) و بعد خانواده کم‌ترین میانگین (۳/۲۳) را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۲. توصیف عوامل فرآیندی و ابعاد محیط استعداد

Table 2. Description of process factors and dimensions of the talent environment

عامل	M	SD	ابعاد	M	SD
بروز استعداد	۳/۵۷	۰/۶۸	خانواده	۳/۲۳	۰/۸۶
			گروه دوستان و همسالان	۴/۲۵	۰/۷۱
			مدرسه	۳/۶۰	۰/۹۸
			محل تولد (سکونت)	۳/۷۱	۰/۸۴
			شانس	۳/۴۳	۱/۰۱
رشد استعداد	۳/۷۸	۰/۹۱	ورزشکاران مستعد جوان	۳/۷۶	۰/۸۹
			مربیان	۳/۸۱	۰/۹۶
			مهاجرت	۳/۴۵	۰/۹۹
			تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط	۳/۷۸	۱/۰۷
حمایت از استعداد	۳/۴۳	۰/۹۸	مدیران	۳/۴۱	۱/۲۱
			کارشناسان	۳/۵۵	۱/۲۷
			هواداران	۳/۴۱	۱/۰۳
			پیشکسوتان	۳/۳۰	۱/۰۵

ابتدا آزمون کایزر-مایر-اولکین^۱ جهت انجام تحلیل عاملی اکتشافی محاسبه شد. سپس از آنجا که همبستگی بین گویه‌های آزمون، زیربنای تحلیل عوامل است؛ برای اینکه مشخص شود همبستگی بین متغیرها برابر صفر نیست از آزمون بارتلت^۲ استفاده شد (جدول ۳).

جدول ۳. نتایج آزمون کایزر-مایر-اولکین و بارتلت در تحلیل عاملی اکتشافی

Table 3. Results of Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett test in exploratory factor analysis

کایزر-مایر-اولکین (KMO)	بارتلت
۰/۹۴۶	خی‌دو
	درجه آزادی
	سطح معنی‌داری
	۱۱۹۵۱/۹
	۲۱۴۵
	۰/۰۰۱

در تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از تحلیل مؤلفه‌های اصلی (چرخش واریماکس) و مقادیر ویژه بالاتر از یک، ۱۳ بُعد به دست آمد که روی هم رفته ۷۴/۴۷ درصد از کل واریانس گویه‌ها را تبیین می‌کرد؛ همچنین بار عاملی تمامی گویه‌ها بالاتر از ۰/۴ بود (جدول ۴).

1. Kaiser-Meyer-Olkin
2. Bartlett

جدول ۴. مقادیر بار عاملی هر گویه در تحلیل عاملی اکتشافی

Table 4. Factor loading values of each item in exploratory factor analysis

شماره گویه	نام بعد	مقدار بار گویه	شماره گویه	نام بعد	مقدار بار گویه	شماره گویه	نام بعد	مقدار بار گویه
۱۵	دوستان و همسالان	۰/۵۸	۱۷	مدرسه	۰/۸۶	۴۱	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۶۶
۱۲	دوستان و همسالان	۰/۶۹	۱۹	مدرسه	۰/۷۹	۳۶	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۵۷
۱۱	دوستان و همسالان	۰/۶۱	۱۵	مدرسه	۰/۷۰	۳۹	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۵۸
۱۴	دوستان و همسالان	۰/۷۵	۱۸	مدرسه	۰/۶۸	۴۲	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۶۱
۵۲	محل تولد	۰/۶۳	۱۶	مدرسه	۰/۷۸	۳۷	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۶۳
۵۴	محل تولد	۰/۷۰	۲۴	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۴	۴۰	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۶۷
۵۱	محل تولد	۰/۶۹	۲۶	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۱	۲۸	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۶۹
۵۳	محل تولد	۰/۷۴	۲۲	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۵	۶۰	پیشکسوتان	۰/۵۹
۸	خانواده	۰/۷۶	۲۵	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۰	۶۱	پیشکسوتان	۰/۶۱
۳	خانواده	۰/۷۸	۲۰	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۶۹	۶۲	پیشکسوتان	۰/۶۵
۵	خانواده	۰/۷۳	۲۱	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۶	۴۳	کارشناسان	۰/۷۰
۱	خانواده	۰/۸۱	۲۳	تیم‌ها و باشگاه‌ها	۰/۷۳	۴۶	کارشناسان	۰/۶۸
۶	خانواده	۰/۸۹	۳۲	مربی‌ان	۰/۷۵	۴۵	کارشناسان	۰/۷۲
۱۰	خانواده	۰/۸۲	۳۴	مربی‌ان	۰/۷۸	۴۴	کارشناسان	۰/۷۱
۴	خانواده	۰/۸۱	۳۱	مربی‌ان	۰/۸۱	۳۰	مدیران	۰/۷۵
۷	خانواده	۰/۷۴	۳۵	مربی‌ان	۰/۷۴	۲۷	مدیران	۰/۶۷
۲	خانواده	۰/۷۳	۳۳	مربی‌ان	۰/۷۱	۲۹	مدیران	۰/۷۳
۹	خانواده	۰/۶۹	۵۸	مهاجرت	۰/۷۸	۲۸	مدیران	۰/۷۷
۶۵	شانس	۰/۷۱	۵۶	مهاجرت	۰/۶۹	۴۹	هواداران	۰/۶۹
۶۴	شانس	۰/۶۸	۵۵	مهاجرت	۰/۶۵	۵۰	هواداران	۰/۷۴
۶۳	شانس	۰/۷۲	۵۹	مهاجرت	۰/۶۷	۴۷	هواداران	۰/۶۹
۶۶	شانس	۰/۷۱	۵۷	مهاجرت	۰/۷۳	۴۸	هواداران	۰/۶۵

از پایایی شاخص، روایی همگرا و روایی واگرا برای سنجش برازش مدل اندازه‌گیری استفاده گردید. پایایی شاخص برای سنجش پایایی درونی، شامل سه معیار، ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی است. روایی همگرا میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان داده و روایی واگرا نیز میزان رابطه یک سازه با شاخص‌هایش در مقایسه با رابطه آن سازه با سایر سازه‌هاست. بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه به دست آمده و مقدار مناسب آن باید بیشتر از ۰/۷ باشد. شاخص‌های با بار عاملی بین ۰/۴-۰/۷ در صورتی حذف خواهند شد که حذف آن‌ها پایایی ترکیبی و روایی همگرا را به بالای مقدار حداقلی برساند اما اگر پایایی ترکیبی و روایی همگرا بالاتر از مقدار حداقلی خود باشند لزومی بر حذف شاخص با بار عاملی بین ۰/۴-۰/۷ نیست (۶۲)؛ و در ادامه، تجزیه و تحلیل پژوهش بر اساس سؤال‌های تأیید شده صورت گرفته است. روایی همگرا با استفاده از معیار متوسط واریانس استخراج شده^۱ (AVE) ارزیابی می‌شود که میزان مطلوب آن مساوی و بالاتر از ۰/۵ است. نتایج خروجی از مدل در جدول ۵ نشان می‌دهند که تمامی متغیرها دارای مقدار روایی همگرا بالاتر از ۰/۵ هستند. علاوه بر این مقدار آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ و پایایی ترکیبی بالای ۰/۸ همه متغیرها نشان‌دهنده این است که مدل دارای پایایی مناسب از نظر آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) است (جدول ۵).

جدول ۵. ضرایب پایایی متغیرهای تحقیق

Table 5. Reliability coefficients of research variables

عوامل	AVE	CR	آلفای کرونباخ	ابعاد	آلفای کرونباخ	CR	AVE
بروز استعداد	۰/۵۶	۰/۹۱	۰/۷۰	خانواده	۰/۹۰	۰/۸۸	۰/۷۰
			۰/۷۳	گروه دوستان و همسالان	۰/۸۳	۰/۸۰	۰/۷۳
			۰/۷۴	مدرسه	۰/۸۸	۰/۸۳	۰/۷۴
رشد استعداد	۰/۶۱	۰/۹۶	۰/۷۵	محل تولد (سکونت)	۰/۸۶	۰/۸۰	۰/۷۵
			۰/۸۴	شانس	۰/۹۰	۰/۸۵	۰/۸۴
			۰/۶۵	ورزشکاران مستعد جوان	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۶۵
حمایت از استعداد	۰/۵۹	۰/۹۵	۰/۷۴	مدیران	۰/۹۵	۰/۹۲	۰/۸۲
			۰/۶۵	کارشناسان	۰/۹۶	۰/۹۵	۰/۸۸
			۰/۷۲	هواداران	۰/۹۱	۰/۸۷	۰/۷۲
		۰/۸۲	پیشکسوتان	۰/۹۳	۰/۸۹	۰/۸۲	

جهت بررسی روایی واگرایی مدل اندازه‌گیری، از ماتریس فورنل و لارکر^۱ استفاده شد. در این تحقیق مشخص شد که همبستگی هر سازه با خودش بیشتر از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌هاست (۶۱). در نتیجه روایی واگرایی مدل، مورد تأیید قرار گرفت (جدول ۶).

جدول ۶. ماتریس فورنل و لارکر روایی واگرا

Table 6. Fornell and Larker matrices of discriminant validity

بروز استعداد	تیم و باشگاه‌های مرتبط	حمایت از استعداد	خانواده	رشد استعداد	شانس	محل تولد (سکونت)	مدرسه	مدیران	مربیان	مهاجرت	همسالان و هواداران	ورزشکاران جوان	پیشکسوتان	کارشناسان
۰/۷۴														
۰/۸۶	۰/۵۷													
۰/۷۷	۰/۷۲	۰/۴۸												
۰/۸۴	۰/۶۷	۰/۶۹	۰/۵۱											
۰/۷۸	۰/۷۰	۰/۷۶	۰/۶۵	۰/۵۳										
۰/۹۲	۰/۶۲	۰/۴۷	۰/۶۳	۰/۵۷	۰/۵۸									
۰/۸۷	۰/۶۰	۰/۷۴	۰/۶۰	۰/۶۹	۰/۷۰	۰/۴۹								
۰/۸۶	۰/۶۰	۰/۵۱	۰/۶۶	۰/۷۳	۰/۷۴	۰/۵۱	۰/۵۱							
۰/۹۰	۰/۷۳	۰/۵۷	۰/۵۰	۰/۷۳	۰/۷۰	۰/۶۸	۰/۷۹	۰/۳۹						
۰/۸۶	۰/۷۹	۰/۷۵	۰/۶۵	۰/۵۵	۰/۷۴	۰/۶۳	۰/۶۳	۰/۸۱	۰/۵۳					
۰/۸۰	۰/۷۴	۰/۶۸	۰/۶۴	۰/۶۷	۰/۵۰	۰/۵۸	۰/۶۰	۰/۵۷	۰/۶۹	۰/۵۵				
۰/۸۵	۰/۱۹	۰/۲۳	۰/۸۰	۰/۲۳	۰/۲۶	۰/۱۹	۰/۲۶	۰/۱۵	۰/۳۶	۰/۲۰	۰/۳۱			
۰/۸۵	۰/۱۸	۰/۷۱	۰/۶۰	۰/۶۰	۰/۵۲	۰/۶۰	۰/۵۹	۰/۶۴	۰/۴۷	۰/۶۲	۰/۵۲	۰/۴۷		
۰/۸۱	۰/۶۸	۰/۳۲	۰/۶۸	۰/۸۴	۰/۷۳	۰/۷۱	۰/۷۱	۰/۶۲	۰/۴۳	۰/۶۱	۰/۵۲	۰/۷۶	۰/۴۵	
۰/۹۰	۰/۶۵	۰/۵۷	۰/۱۹	۰/۶۳	۰/۶۳	۰/۵۴	۰/۵۵	۰/۶۴	۰/۵۳	۰/۶۸	۰/۴۷	۰/۷۱	۰/۶۰	۰/۳۴
۰/۹۴	۰/۶۴	۰/۷۷	۰/۶۷	۰/۱۱	۰/۷۹	۰/۸۱	۰/۷۶	۰/۶۷	۰/۵۸	۰/۵۴	۰/۷۴	۰/۶۱	۰/۵۸	۰/۴۱

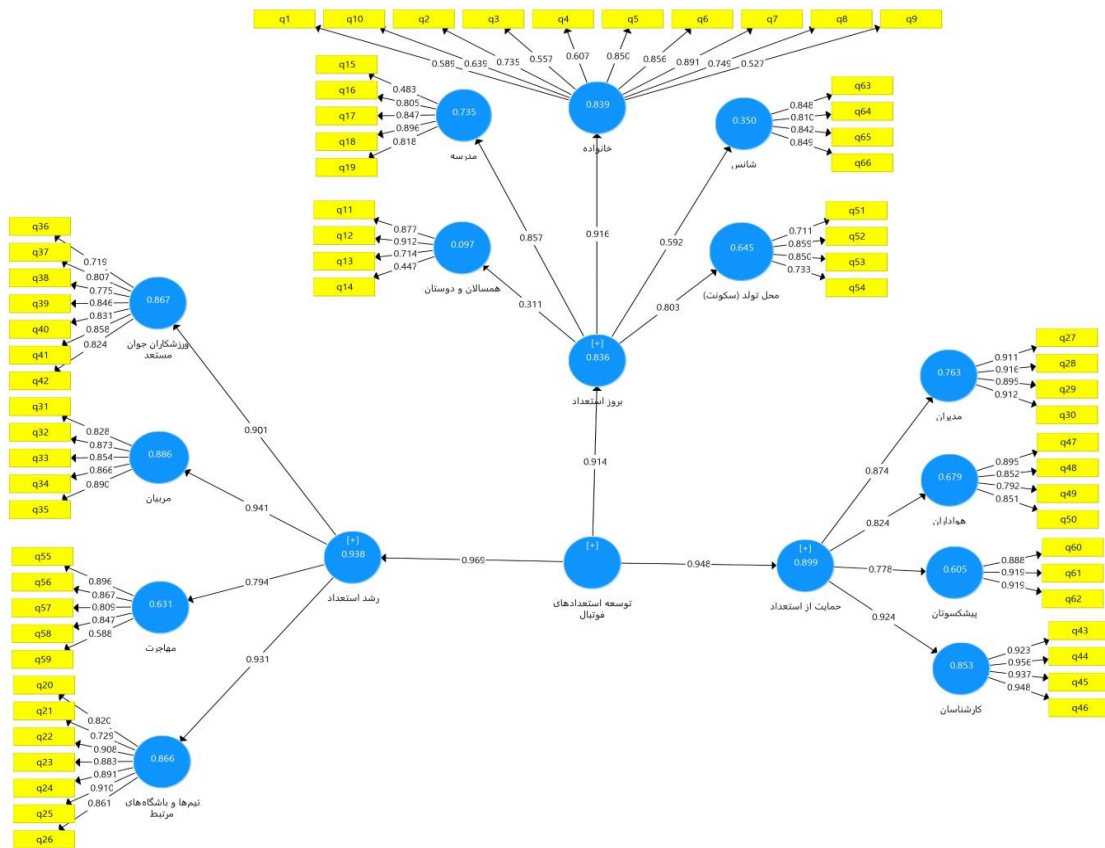
1. Fornell-Larcker

با توجه به جدول ۷ و شکل ۱، نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که به ترتیب ابعاد خانواده (۰/۹۱)، مدرسه (۰/۸۵)، محل تولد (۰/۸۰)، شانس (۰/۵۹) و گروه دوستان و همسالان (۰/۳۱) بیشترین مقدار تبیین را در مرحله بروز استعداد؛ ابعاد مربیان (۰/۹۴)، تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط (۰/۹۳)، ورزشکاران مستعد (۰/۹۳) و مهاجرت (۰/۷۹) به ترتیب بیشترین تأثیر را در تبیین متغیر رشد ضمن استعداد و در نهایت ابعاد کارشناسان (۰/۹۲)، مدیران (۰/۸۷)، هواداران (۰/۸۲) و پیشکسوتان (۰/۷۷) به ترتیب بیشترین تأثیر را در تبیین مرحله حمایت از استعدادهای فوتبال داشتند.

جدول ۷. خلاصه شاخص‌های برازش مدل

Table 7. Summary of model fit indices

مؤلفه	ضریب اثر	آماره تی	سطح معناداری
خانواده	<_ _ _	۰/۹۱	۵۴/۰۵
گروه دوستان و همسالان	<_ _ _	۰/۳۱	۴/۶۶
مدرسه	<_ _ _	۰/۸۵	۴۱/۷۷
محل تولد و سکونت	<_ _ _	۰/۸۰	۳۱/۱۳
شانس	<_ _ _	۰/۵۹	۱۲/۰۱
ورزشکاران مستعد جوان	<_ _ _	۰/۹۰	۸۴/۹۱
مربیان	<_ _ _	۰/۹۴	۱۰۰/۶۰
مهاجرت	<_ _ _	۰/۷۹	۲۵/۱۶
تیم‌ها و باشگاه‌های مرتبط	<_ _ _	۰/۹۳	۹۱/۰۴
مدیران	<_ _ _	۰/۸۷	۳۵/۳۶
کارشناسان	<_ _ _	۰/۹۲	۷۲/۴۵
هواداران	<_ _ _	۰/۸۲	۳۱/۵۷
پیشکسوتان	<_ _ _	۰/۷۷	۲۲/۶۷
بروز استعداد	<_ _ _	۰/۹۱	۷۳/۹۳
رشد استعداد	<_ _ _	۰/۹۶	۱۹۲/۰۲
حمایت از استعداد	<_ _ _	۰/۹۴	۱۳۱/۸۵

شکل ۱. تحلیل عاملی تأییدی مدل اندازه‌گیری تحقیق

Figure 1. Confirmatory factor analysis of research measurement model

با توجه به نتایج مربوط به آزمون فریدمن در جدول ۸ مشخص شد که بین عوامل مؤثر بر محیط توسعه استعدادهای فوتبال تفاوت معنی‌داری وجود دارد و اولویت عوامل مؤثر بر محیط توسعه استعداد فوتبال به ترتیب شامل رشد استعداد (۲/۴۷)، بروز استعداد (۱/۸۹)، حمایت از استعداد (۱/۶۴) است.

جدول ۸. نتایج آزمون فریدمن

Table 8. Friedman test results

عوامل	رتبه	میانگین رتبه	خی دو	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
رشد استعداد	۱	۲/۴۷			
بروز استعداد	۲	۱/۸۹	۷۳/۸۴	۲	۰/۰۰۱
حمایت از استعداد	۳	۱/۶۴			

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این تحقیق بررسی محیط توسعه استعداد در فوتبال با توجه به کاربرد مدل ATDE بود که نتایج آن نشان‌دهنده اهمیت محیط توسعه استعداد از دیدگاه صاحب‌نظران فوتبال است. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که از میان عوامل محیط توسعه استعداد، محیط رشد استعداد مهم‌تر از سایر عوامل است و پس از آن محیط حمایت از استعداد و محیط بروز استعداد در اولویت بعدی قرار دارند. نکته قابل توجه این است که نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین عوامل مؤثر بر محیط توسعه استعدادهای فوتبال تفاوت معنی‌داری وجود دارد و به ترتیب عامل رشد استعداد، بروز استعداد و حمایت از استعداد اولویت‌های اول تا سوم را به خود

اختصاص داده‌اند. در این زمینه باید بیان نمود با وجود این که مرحله بروز استعداد نقش مهمی در مراحل توسعه استعداد دارد، اما نتایج این تحقیق نشان داد که رشد استعداد و فراهم‌سازی عوامل مؤثر بر آن نسبت به بروز و حمایت از استعداد اهمیت بیشتری دارد که این موضوع با نتایج تحقیقات تیزرو و بادامی (۲۰۱۸)، محمودی و همکاران (۲۰۱۸)، لارسن و همکاران (۲۰۲۰)، گوهررستمی و همکاران (۲۰۲۰)، کلانی و همکاران (۲۰۲۱)، گنگسو و همکاران (۲۰۲۱) هم‌خوانی داشت چون همگی نیز بر اهمیت استعداد پروری تأکید داشتند (۲۷-۲۲). با نگاهی ساده می‌توان به اهمیت این موضوع پی برد که وقتی استعدادهای یک فرد بروز پیدا کرده و کشف می‌شود، اگر نظام یا سیستم آموزشی مناسبی برای رشد این استعدادهای فراهم نباشد، آن استعداد به مرحله شکوفایی و رشد نمی‌رسد. روشن است که برای توسعه یک استعداد، توجه به هر سه مرحله از این فرآیند ضروری است، هر چند به نظر می‌رسد، کشف و به‌ویژه انتخاب استعداد، بسیار پیچیده نیست و در هر محیطی افراد به‌گونه‌ای استعدادهای واقعی خود را نشان می‌دهند؛ آنچه مهم‌تر به نظر می‌رسد موضوع استعداد پروری است. پس از شناسایی استعدادهای باید مسیرهای مشخصی برای توسعه استعدادهای ورزشی و برنامه‌ریزی تخصصی‌تری وجود داشته باشد. فدراسیون‌ها، هیئت‌ها و باشگاه‌های ورزشی و به‌ویژه آکادمی مدارس تخصصی باید هماهنگ با مدارس و با استفاده از مربیان توانا و آگاه بیشتر بر آموزش و رشد استعدادهای متمرکز شوند.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد در تبیین بروز استعداد، به ترتیب ابعاد خانواده، مدرسه، محل تولد، شانس و گروه دوستان و همسالان بیشترین تأثیر را دارند و در واقع بُعد خانواده مهم‌ترین بُعد در تبیین بروز استعدادهای فرزندان است. همچنین فعالیت ورزشی یا نحوه رفتار والدین در قبال فرزندان بسیار حائز اهمیت است. در همین راستا هابوز و همکاران (۲۰۱۹)، مختار پور (۲۰۱۹)، لارا و ساراگستی (۲۰۲۰)، هرتاتی (۲۰۲۰) بر تأثیر مشارکت ورزشی والدین در بروز استعدادهای ورزشی فرزندان تأکید کرده‌اند که این موضوع با نتایج تحقیق حاضر هم‌خوانی دارد (۹-۷). با توجه به ویژگی الگوپذیری کودکان در سنین پایه، هرچقدر میزان مشارکت ورزشی خانواده بیشتر باشد، گرایش به ورزش و در امتداد آن، بروز استعدادهای ورزشی فرزندان محتمل‌تر است (۷). این موضوع، در مورد روابط خواهر و برادرها نیز با توجه به مدت‌زمان زیاد حضورشان در کنار هم نیز صدق می‌کند؛ البته بر اساس نتایج این تحقیق مشخص شد که مشارکت ورزشی هم‌زمان همه اعضای خانواده تأثیر بیشتری نسبت به مشارکت بعضی از اعضا بر بروز استعداد ورزشی کودک دارد؛ علاوه بر این وضعیت و حمایت مالی خانواده بعد از میزان مشارکت ورزشی آنان از نظر تأثیر بر بروز استعداد ورزشی اهمیت بسیاری داشت؛ بنابراین والدین همیشه سعی در تأمین نیازهای مادی کودکان و ایجاد شرایط مناسبی برای زندگی آنان دارند؛ بدان معنی که تأمین منابع اصلی و اولیه برای شرکت در انواع فعالیت‌های ورزشی از مهم‌ترین نقش‌های خانواده است که در درجه اول نیازهای فردی طبق هرم سلسله‌مراتب نیازهای مازلو^۱ قرار می‌گیرد. وقتی خانواده بتواند نیازهای مالی و معیشتی خود را به‌خوبی برطرف کند، در اجرای سایر نقش‌ها هم با مشکلات کمتری روبه‌رو می‌شود، البته در خانواده‌های تک‌فرزندی همان‌طور که امکانات رفاهی متمرکز بر یک فرزند است، انتظارات والدین از فرزند نیز بالاتر است (۶۲).

بسیاری از والدین از این طریق (تمرکز امکانات) ممکن است، موجب تحمیل فشارهای زیادی بر فرزندان خود می‌شوند. به‌رحال تا زمانی که این نیاز (حمایت مالی) برطرف نشود، نمی‌توان از والدین انتظار اعمالی مثل مشارکت در ورزش را داشت. علاوه بر این نباید از تأثیر میزان آگاهی و تحصیلات خانواده در کشف استعدادهای فرزندان چشم‌پوشی کرد. در واقع با توجه به رابطه دانش-نگرش-رفتار؛ سطح آگاهی انسان اساس شکل‌گیری نگرش اوست و این نگرش انسان است که مبنای رفتار وی قرار دارد (۶۳)؛ بر همین اساس هراندازه که خانواده از سطح آگاهی و تحصیلات بالاتری برخوردار باشد، نگرش و رفتار بهتری نیز نسبت به فرزندان دارد.

1. Maslow's Hierarchy of Needs

پس از خانواده، مدرسه جایگاه مهم‌تری دارد چون بروز و رشد استعداد کودکان در زمان و سن مناسب، نیازمند توسعه نظام آموزشی به‌گونه‌ای است که با دقت بسیار، کودکان را در مسیر توسعه استعدادهایشان قرار دهد (۶۴). پیش‌بینی توانمندی‌های ورزشکاران جوان و نوجوان، تعیین میزان آن‌ها، تمایز تفاوت‌های فردی در استعداد و هدایت افراد به ورزشی که با توانایی‌های آن‌ها همخوانی و سازگاری دارد از مهم‌ترین امور مشاوران ورزشی در دوران مدرسه محسوب می‌شود (۶۵). این موضوع با نتیجه تحقیقات گلنجیل و هاروود (۲۰۱۵)، حاج حسنی (۲۰۱۵)، آصفی و عموزاد (۲۰۱۷) و بیوندال و همکاران (۲۰۲۰) که عدم هماهنگی، ارتباط و همکاری بین مدرسه و باشگاه را به‌عنوان مانعی بزرگ در راه توسعه استعداد دانسته و بر اهمیت نقش مدرسه در بروز استعداد تأکید کردند دارای هم‌خوانی است (۱۵-۱۳). با این حال به نظر می‌رسد، مسابقات ورزشی آموزشی به‌عنوان مهم‌ترین رویداد ورزشی مدارس تنها سیستمی است که در مدارس برای کشف استعدادهای ورزشی تعیین شده است. با برگزاری این مسابقات هرچند تا حدودی به موضوع کشف استعداد توجه شده، اما این مسابقات فقط در چند رشته ورزشی از جمله فوتبال، والیبال، تنیس روی میز و غیره برگزار می‌شود و با توجه به این که غالب مناطق کشور فاقد امکانات موردنیاز می‌باشند در نتیجه مدارس کشور توانایی برگزاری این مسابقات در سایر رشته‌ها را ندارند. از این رو، برنامه‌ریزی برای فعالیت‌های مکمل و فوق‌برنامه با توجه به هزینه کمتری که نسبت به برگزاری رویداد دارند به‌منظور کسب شایستگی‌های پایه رشته فوتبال یک ضرورت محسوب می‌شود. این برنامه‌ها می‌تواند پاسخی به جبران و تعدیل نارسایی و کاستی‌های برنامه درسی اصلی یا کلاسی مدارس نسبت به تربیت بدنی یا ورزش باشد. با توجه به علایق و استعدادهای دانش‌آموزان می‌توان به تنوع فعالیت‌های این‌گونه برنامه‌ها در ارتباط با ورزش مدارس افزود، اما معلمان و مدیران باید بیشتر فعالیت‌هایی را تدارک ببینند که ضمن برخورداری از استقبال دانش‌آموزان، به رشد همه‌جانبه استعدادهای آن‌ها یاری رسانده و موجب شور، نشاط و سلامت آن‌ها را فراهم سازد.

پس از بروز و شناسایی استعدادها باید مسیرهای مشخصی برای رشد استعدادهای ورزشی به‌عنوان مرحله دوم فرآیند استعدادیابی وجود داشته باشد. حتی اگر شروع شناسایی و پرورش استعدادهای از مدارس و در سطح آموزش و پرورش دانسته شود، مطمئناً برای ادامه مسیر توسعه استعدادها باید برنامه‌ریزی تخصصی‌تری داشته باشد. باشگاه‌های ورزشی باید هماهنگ با مربیان مدارس و تحت حمایت‌های دولتی و با استفاده از مربیان توانا و آگاه بر مسائل فیزیولوژیک و روانی استعدادهای شناسایی شده اداره شود. ابعاد محل تولد، شانس و گروه دوستان و همسالان در اولویت‌های بعدی مرحله بروز استعداد قرار داشتند. بُعد محل تولد به دسترسی محل سکونت به اماکن ورزشی و قرار گرفتن فرد در این محیط برای اثرگذاری روانی و آمیختگی با جو هیجان‌انگیز ورزش تأکید داشت که این موضوع با نتایج تحقیقات یوسف پور و شعبان‌خواه (۲۰۱۶)؛ هانکوک و همکاران (۲۰۱۷) و کمبل و همکاران (۲۰۱۹) هم‌خوانی دارد (۱۸-۱۶). در بُعد شانس، تأکید بیشتری بر عدم مصدومیت ناگهانی ورزشکار بود که این موضوع را می‌توان با رعایت نکات لازم زندگی ورزشی حرفه‌ای به حداقل رساند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات مالمیر و همکاران (۲۰۱۶) و بیوندو و راپیساردا (۲۰۱۸) هم‌راستا است (۲۰، ۲۱) و در نهایت از نظر بُعد دوستان و همسالان، داشتن دوستان فوتبالیست، مشوق و عامل اصلی افراد به فوتبال و بروز توانایی و استعدادهایشان بودند که این موضوع با تحقیقات منوچهری نژاد و همکاران (۲۰۱۶)، آصفی و همکاران (۲۰۱۸) و سسی و اسکیلز (۲۰۲۰) هم‌خوانی دارد (۱۰-۱۲).

نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد، در عامل رشد استعداد به ترتیب ابعاد مربیان، تیم‌ها و باشگاه‌ها، ورزشکاران مستعد جوان و مهاجرت، بیشترین اثر را در رشد استعدادهای فوتبال داشتند و در واقع بُعد مربیان مهم‌ترین بُعد در تبیین محیط رشد استعداد بود. این عبارت که «بازیکن به‌اندازه تفکرات مربی خود رشد می‌کند» نشان می‌دهد، رشد یک بازیکن مستعد تا حدود زیادی به رفتارهای مربی و سبک رهبری او بستگی دارد، زیرا مربیان در واقع همان رهبران تیم محسوب می‌شوند. تحقیقات فروردین و همکاران (۲۰۲۰)، روکی و همکاران (۲۰۲۰)، بیست و همکاران (۲۰۲۰)، رابرت (۲۰۲۱) که در مجموع نوع رفتار، سبک رهبری

و به‌طور کلی تعاملات مربی با بازیکنان را عاملی مهم در پیشرفت ورزشی فرد قلمداد کرده‌اند با نتایج تحقیق حاضر هم‌خوانی دارند (۳۰-۳۳).

همان‌طور که رهبری، فرایندی در جهت نفوذ بر کارکنان است، مربی نیز با نفوذ بر اعضای تیم و با ایجاد انگیزه، سخت‌کوشی، تعهد و رضایت‌مندی به دنبال دستیابی به اهداف موردنظر است. بر اساس نتایج این تحقیق مشخص شد که دانش فنی و حمایت‌های روانی مربیان در موفقیت و رشد ورزشکاران از اهمیت بالایی برخوردار است. در حال حاضر، این حقیقت در ورزش حرفه‌ای برای ورزشکاران آشکار شده است که روش‌های سنتی دهه‌های گذشته منسوخ شده است و مربیان نیز به این موضوع پی برده‌اند که باید از روش‌های علمی جدید استفاده کنند. از جمله پایگاه‌های مربوط به قدرت می‌توان به قدرت بر مبنای تخصص اشاره کرد که به افراد متخصص و دارای مهارت یا دانش ویژه (با توانایی اعمال قدرت بر اساس آن) دلالت دارد. تخصص به‌صورت یکی از قدرتمندترین منابع اعمال نفوذ درآمده است (۶۶). از آنجا که کارها بیشتر تخصصی می‌شود، سازمان‌ها برای رسیدن به هدف‌های خود به متخصصان وابسته‌تر می‌شوند؛ بنابراین همان‌گونه که یک پزشک تخصص دارد و از قدرت مبتنی بر تخصص خود استفاده می‌کند، مربیان هم می‌توانند از چنین قدرتی بهره ببرند. به نظر می‌رسد، برای این‌که یک مربی بتواند اثرگذاری مطلوبی بر ورزشکاران به جهت رشد استعدادهايشان داشته باشد باید طوری عمل کند که بازیکنان به او و توانایی‌هایش ایمان پیدا کنند که این موهبت از طریق آشکارسازی توانایی بالای فنی مربیان امکان‌پذیر است.

فرایند استعدادیابی و رشد استعدادها برای شناسایی و توسعه ورزشکاران مستعد کم‌سن‌تر، جهت رسیدن به بالاترین سطح ورزش در جهان است (۵۶). در حقیقت شناسایی بازیکنان مستعد جوان در فوتبال مرحله اول فرایند توسعه است. این فرایند با رشد و ارتقای توانایی‌های ذاتی و اکتسابی بازیکنان در محیط آکادمی‌ها ادامه می‌یابد و با فرایند حرفه‌ای شدن بازیکنان در باشگاه‌های فوتبال تکمیل می‌گردد که از این جهت بسیار حائز اهمیت است. این موضوع با تحقیقات رضاسلطانی و وحدانی (۲۰۱۲)، کلانتری و دولت‌یاری (۲۰۱۷)، لارسن و همکاران (۲۰۲۰) که بر عوامل مؤثر در جذب افراد به سمت مدارس فوتبال، توجه به فوتبال پایه و توسعه آن تأکید داشتند دارای هم‌خوانی است (۳۸، ۳۹، ۲۴). بر همین اساس حضور فرد در مدارس فوتبال به جهت فراگیری آموزش‌های لازم برای رشد استعدادهايش خود است که قطعاً این امر مکمل فعالیت‌های مربیان می‌باشد؛ از این‌رو بازیکنی که بتواند در منظر مربیان و مدیران خود را یک استعداد معرفی کند، باید در محیط و شرایط یادگیری مناسب برای شکوفایی توانایی‌های خود، قرار گیرد. این افراد در صورت رشد استعدادهايشان به‌عنوان الگو و راهنمای بازیکنان جوان و حتی نوجوانانی باشند که در مرحله بروز و رشد استعدادهايشان به سر می‌برند. درنهایت در این مرحله (رشد استعداد) بعد مهاجرت نسبت به سایر ابعاد تأثیر کمتری در تبیین مرحله رشد استعداد داشت. از نظر این بُعد نیز رفتن ورزشکاران به لیگ‌های معتبر خارجی با توجه به نظام‌مند بودن فرایند کشف و پرورش استعداد در این لیگ‌ها می‌تواند کمک زیادی به رشد استعدادهايش بازیکنان کند که این نتایج با تحقیقات باقری و همکاران (۲۰۱۹)، واکسین و همکاران (۲۰۱۹)، حسینی و همکاران (۲۰۲۰)، باقرزاده و فیض‌آبادی (۲۰۲۰) هم‌راستا است (۳۴-۳۷).

در مرحله سوم فرایند توسعه استعداد، ابعاد حمایتی قرار دارند که بر اساس نتایج تحلیل عاملی تأییدی به ترتیب ابعاد کارشناسان، مدیران، هواداران و پیشکسوتان بیشترین تأثیر را در حمایت از استعدادهايش رشته فوتبال دارند. حمایت از استعدادهايش فوتبال به‌منظور جذب و نگهداری این استعدادها در ورزش، بسیار دشوارتر از پیش شده است. تیم‌های ورزشی پویا برای فعالیت در دنیای رقابتی ورزش، در تلاش برای ایجاد فرصت‌هایی برای جذب و در ادامه حمایت، حفظ و نگهداری این استعدادها هستند و در نتیجه تیم‌هایی که نتوانند ورزشکاران خود را با هنجارهای امروزی حفظ و مدیریت کنند، محکوم به فنا خواهند شد (۶۷). این موضوع با نتایج تحقیقات قلی‌پور و خواجوی (۲۰۱۷)، آرین و همکاران (۲۰۱۸) و زکی‌زاده و کهن‌دل (۲۰۲۱) که به اهمیت حمایت از ورزشکاران نخبه و سیاست‌گذاری کلان در این موضوع تأکید داشتن دارای هم‌خوانی است (۴۳-۴۰)؛ بنابراین صرفاً

توجه به بروز و کشف استعداد و پس از آن، ایجاد شرایطی برای رشد این افراد مستعد کافی نیست، بلکه باید در کنار این دو مرحله به مجموعه ابعاد حمایت از این افراد مستعد هم توجه داشت. در واقع ورزشکارانی که در طرح‌های استعدادیابی شناسایی می‌شوند، به دلیل عدم وجود سازوکاری مشخص برای حمایت از آنان، پس از مدتی به دلایل مختلف رها شده و عملکردشان به سطح مطلوب و مورد انتظار نمی‌رسد و یا در بهترین حالت دوران اوج کوتاهی را تجربه می‌کنند و به همین دلیل فرایند کشف و رشد استعداد بی‌ثمر باقی می‌ماند؛ بنابراین به نظر می‌رسد وجود یک سازوکار و یا مجموعه عوامل حمایتی از ورزشکاران مستعد، در مسیر پیمودن فرایند توسعه استعداد می‌تواند تا حد زیادی به تکامل توانایی‌های ورزشکاران کمک کند.

از عوامل حمایتی از ورزشکاران، کارشناسان و متخصصانی مانند فیزیوتراپ‌ها و روان‌شناسان ورزشی هستند. در همین راستا تحقیقات خیبری و همکاران (۲۰۱۱)، آیزیل و همکاران (۲۰۲۰) به نقش کارشناسان و متخصصان در بهبود عملکرد فرد اشاره کردند که این موضوع با نتایج تحقیق حاضر هم‌خوانی دارد (۴۷، ۴۸)؛ مثلاً آسیب‌دیدگی ورزشکاران مستعد، گاه موجب زیان تیم در چند بازی یا از دست دادن موقعیت‌های قهرمانی مختلف و گاهی موجب به پایان رسیدن دوران اوج یک ورزشکار می‌شوند. حتی بسیاری از ورزشکاران بعد از یک آسیب‌دیدگی جدی دیگر نمی‌توانند به اوج عملکرد خود برسند و از ورزش قهرمانی خداحافظی می‌کنند و نتوانستند پاسخگوی حمایت‌های صورت گرفته باشند و در نهایت موجب زیان مالی باشگاه شدند. به همین دلیل وجود نیروهای متخصص جهت پیشگیری، کمک به درمان و آموزش حرکات صحیح ضروری است. از طرف دیگر، در این مرحله داشتن بازی‌های کافی تدارکاتی، مربیان آگاه، متخصص تغذیه و روانشناسی ورزش، بودجه متناسب و غیره بسیار مهم است. نقش روان‌شناسان ورزشی به‌عنوان عضو دیگری از بعد کارشناسان با توجه به فضای پرتنش ورزش برای ایجاد تمرکز در ورزشکار بسیار مهم می‌باشد. بر همین اساس می‌توان تمرکز را جزو اساسی ورزش محسوب کرد؛ به‌طوری‌که سهم آمادگی جسمانی، فنی و تاکتیکی در موفقیت ورزشکار تنها ۳۰ درصد و سهم آمادگی روانی در این موفقیت به ۵۰ درصد می‌رسد. روان‌شناسی ورزشی با مداخله و کنترل عوامل تنش‌زای روانی مانند اضطراب، تقویت خودباوری و خودآگاهی نقش مهمی در کسب جایگاه‌های برتر ورزش دارد، اما هنوز این راهبرد به جایگاه واقعی خود در ورزش کشور نرسیده است (۵). در همین رابطه ارائه خدمات برنامه‌ریزی‌شده در حوزه روان‌شناسی به ورزشکاران، پژوهش‌های کاربردی روان‌شناسی ورزشی، برگزاری کارگاه در رده‌های ورزشکاران پایه و حرفه‌ای و مربیان بسیار ضروری است.

نقش مدیریت استعداد در فوتبال به‌عنوان یکی از محورهای اصلی در رشد استعدادهای این رشته است که موردتوجه اکثر دولت‌ها می‌باشد. مدیریت افراد مستعد کانون اصلی رفتار و عملکرد در سازمان‌های ورزشی است و به همین دلیل در دو دهه اخیر همواره بیشترین توجه توسط مدیران و محققان علوم مدیریتی به آن معطوف بوده است. بر اساس یافته‌های محققان و تجارب مدیران ضرورت دستیابی به سرمایه انسانی و فکری پایدار پیاده‌سازی یک سیستم کارآمد مدیریت منابع انسانی است. برخی خبرگان علم مدیریت، مدیریت منابع انسانی را به‌عنوان نوعی سلاح پنهان در دست سازمان‌های موفق و هوشمند امروزی می‌دانند که این موضوع با نتایج تحقیقات موسوی و همکاران (۲۰۱۹)، عثمان (۲۰۱۹)، افخمی و همکاران (۲۰۲۰)، آقایی و همکاران (۲۰۲۰) هم‌خوانی دارد (۴۴-۴۶). بر اساس نقش‌های بین فردی مدیران در تئوری مینتزبرگ^۱، رهبری یکی از وظایف اصلی مدیریت است و یکی از اساسی‌ترین نقش مدیران در اصول مدیریت شناخته می‌شود. باین‌حال نقش رهبری خیلی فراتر از وظیفه مدیریتی است. مدیران در نقش رهبر ظاهر می‌شوند تا کارهای سازمان را پیش ببرند، بر کارکنان تأثیر بگذارند و به آن‌ها انگیزه دهند که بتوانند وظایف مدیریتی خود مثل کنترل، استراتژی، توسعه، برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی را اجرا کنند (۶۷). اصلی‌ترین وظیفه رهبران این است که برای سازمان هدف و مسیر مشخص کنند. مدیران با بررسی چشم‌اندازها، تدوین استراتژی‌ها و انگیزه‌بخشی به کارکنان برای سازمان، هدف و مسیر مشخص می‌کنند. تمامی این پیشرفت‌ها در صورتی می‌توانند مثمر ثمر

1. Mintzberg

باشند که منظم و بر اساس برنامه‌ریزی صحیح قرار گیرند (۵). اگر بخواهیم تمامی ابعاد مربوطه به رشد و حتی توسعه استعداد را به‌عنوان قطعات جورچین در نظر بگیریم؛ این مدیران ورزشی هستند که باید قطعات این جورچین را در کنار هم و در راستای موفقیت افراد مستعد مرتب سازند.

در مرحله رشد استعداد، پس از ابعاد کارشناسان و مدیران، ابعاد هواداران و پیشکسوتان به ترتیب در اولویت‌های بعدی این مرحله قرار دارند که از نظر بُعد هواداران تشویق‌های هواداران به دلیل بار روانی و انگیزشی مثبتی که برای ورزشکاران به ارمغان می‌آورد می‌تواند موجب بهبود عملکرد آنان شود. این موضوع با تحقیقات سلطانی و همکاران (۲۰۱۹)، صادقی و همکاران (۲۰۲۰) و رایفر و همکاران (۲۰۲۰) هم‌خوانی دارد (۴۹-۵۱). علاوه بر این در بُعد پیشکسوتان نیز مشخص شد که مؤثرترین عامل جهت حمایت از افراد مستعد، تبادل تجربه پیشکسوتان و ورزشکاران جوان می‌باشد که این نتایج با تحقیقات اسدی نلیوان و شفیع (۲۰۱۸)، عبدی و همکاران (۲۰۱۹)، هاترزی و همکاران (۲۰۱۹)، یائو و همکاران (۲۰۲۰) هم‌راستا است (۵۲-۵۵). در واقع این‌طور به نظر می‌رسد که به دلیل ضعف در اصول مدیریت منابع انسانی، پیشکسوتان و استفاده از تجربیات و نظرات آنان از حلقه‌های گمشده اصلی سیستم مدیریت استعداد فوتبال هستند؛ بنابراین می‌توان با استفاده از این سرمایه‌ها برای تقویت اثربخشی سیستم استعدادیابی کشور و هدایت افراد مستعد در جهت صحیح توسعه بهره برد.

با توجه به اولویت مرحله رشد در محیط استعداد می‌توان نتیجه‌گیری کرد که عوامل بسیاری در این مرحله مانند امکانات و تسهیلات، آموزش و تمرین، شیوه مربیگری، اردوها و رقابت‌های تدارکاتی دخیل هستند و انسجام بین مجموعه این عوامل در رشد استعداد اهمیت بیشتری از محیط بروز و حمایت از استعداد دارند؛ بنابراین محیط رشد استعداد فارغ از نیاز شدید به منابع اقتصادی و عوامل مدیریتی، نیازمند توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری بوده و عامل اصلی در تکمیل فرایند استعدادیابی است. در پایان با توجه به اولویت عامل رشد استعداد در تحقیق حاضر، پیشنهاد می‌شود سایر ابعاد مؤثر در این عامل، شناسایی و اولویت‌بندی شود و با توجه به اولویت نقش مربیان در رشد استعداد، عوامل مؤثر بر ارتقای کیفیت و مهارت‌های مربیان شناسایی و بررسی شود.

منابع

- Goharrostami H, Saedi M, Jourbonian A, Vaghar, M S. Design of the Talent Management Model in Medal of Guilan Province, Research Project. Strategic Studies and Research Center of Gilan Province. 2018. **(Persian)**
- Asgarani M. The place of talent management in human resource management of organizations. *Journal of Research in Arts and Humanities*. 2017; 2 4): 12-32. **(Persian)**
- Li C, Wang CJ, Pyun DY. Talent development environmental factors in sport: A review and taxonomic classification. *Quest*. 2014 Oct 2; 66(4):433-47.
- Soltani M, Biniat S A, Eslamdoost M, Naderinasab Z. The comparison of the Effect of the Presence of Active and Inactive Spectators on the Performance of Athletes during the Rupee Skill in Football. *Journal of sport science and Educational Applied Researches without borders*, 2019; 3(11): 61. **(Persian)**
- Ziya, M.J., Ramezaninejad, R., Goharrostami, H.R. Investigating the environment of emergence, growth and support of football talents, Master Thesis, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Guilan. 2021. **(Persian)**
- Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of sport and exercise*. 2010 May 1; 11(3):212-22.
- Mokhtarpour, M., Sociological Explanation of Social Factors Affecting Sports Socialization, *Journal of Olympic Socio-Cultural Studies*, 2020; 1(1): 125-155. **(Persian)**

8. Hayoz C, Klostermann C, Schmid J, Schlesinger T, Nagel S. Intergenerational transfer of a sports-related lifestyle within the family. *International Review for the Sociology of Sport*. 2019 Mar;54(2):182-98.
9. Lara L, Saracostti M. Effect of parental involvement on children's academic achievement in Chile. *Frontiers in psychology*. 2019 Jun 27;10:1464.
10. Manochehri Nezhad, M., Hemati Nezhad, M., Sharifian, E. & Rahmati, M. Exploration of the Background Factors of Family, Peers, School, and Media in the Internalization of Sports Culture in Children and Adolescents: A Qualitative Study, *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*, 2016; 5(1): 83-95. **(Persian)**
11. Asefi, A. The identifying and prioritizing effective groups in the institutionalization of sport for all in Iran. *Research on Educational Sport*. 2018; 6(15): 247-270. **(Persian)**
12. Sethi, J., & Scales, P. C. Developmental relationships and school success: How teachers, parents, and friends affect educational outcomes and what actions students say matter most. *Contemporary Educational Psychology*. 2020. 63: 101904.
13. Gledhill A, Harwood C. A holistic perspective on career development in UK female soccer players: A negative case analysis. *Psychology of Sport and Exercise*. 2015 Nov 1;21:65-77.
14. Asefi, A., Amoozadeh, Z. The Codification of Model of Significant Others Roles and Adolescence's Participation in Physical Activity and Sport. *Research on Educational Sport*, 2017; 5(13): 17-38. **(Persian)**
15. Bjørndal CT, Gjesdal S. The role of sport school programmes in athlete development in Norwegian handball and football. *European Journal for Sport and Society*. 2020 Oct 1;17(4):374-96.
16. Yousefpour, A. & Shabankhah Leily, M. The effect of environmental behavior on human behavior, The fifth National Conference on Sustainable Development in Geographic and Planning, Architecture and Urban Planning, Tehran, Center for Sustainable Development - Emergency Education. 2016. **(Persian)**
17. Hancock DJ, Coutinho P, Côté J, Mesquita I. Influences of population size and density on birthplace effects. *Journal of Sports Sciences*. 2018 Jan 2;36(1):33-8.
18. Campbell E, Irving R, Poudevigne M, Dilworth L, McFarlane S, Ismail O, Bailey J. Contextual factors and sporting success: The relationship between birth date and place of early development on the progression of Jamaican track and field athletes from junior to senior level. *Plos one*. 2019 Dec 27;14(12):e0227144.
19. Bailey R, Morley D. Towards a model of talent development in physical education. *Sport, education and society*. 2006 Aug 1;11(3):211-30.
20. Malmir M, Farhud D, Khan Ahmadi M. . Inheritance of Acquired Traits: Expression of Happiness and Violence Genes. *Laboratory & Diagnosis*. 2016 Mar 10;7(30):27-34.
21. Biondo A, Rapisarda A., Pluchino A. Talent vs Luck: The role of randomness in success and failure (25.02. 2018).
22. Tizro, M., Badami, R. Description of the Environment of Talent Development for Elite Adolescent Basketball Players and its Relationship with Mental Skills. *Sport Psychology Studies (ie, mutaleat ravanshenasi varzeshi)*, 2018; 7(23): 51-66. **(Persian)**
23. Mahmodi, S., Badami, R., Meshkati, Z., Nazari, R. Description of Paralympic Athletes' Talent Development Environment, *Journal of Research in Rehabilitation Sciences*, 2018; 14(5): 300-306. **(Persian)**
24. Larsen CH, Louise SK, Pyrdol N, Sæther SA, Henriksen K. A world class academy in professional football: The case of Ajax Amsterdam. *Dansk Idrætspsykologisk Forum*. 2020.
25. Goharrostami, H., Hajiaghapor, J., Shafiee, S. (2020). Investigation of the the Talent Development Environment Status of Adolescent Boy Judokas in Premier League. *Sport Management and Development*, 9(2), 121-130. **(Persian)**

26. Kalani, A., Elahi, A., Sajjadi, S., Zareian, H. Developing a comprehensive model of identify talent in Iranian championship sport. *Research on Educational Sport*, 2020; 8(20): 33-50. **(Persian)**
27. Gangsø K, Aspvik NP, Mehus I, Høigaard R, Sæther SA. Talent Development Environments in Football: Comparing the Top-Five and Bottom-Five-Ranked Football Academies in Norway. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021 Jan;18(3):1321.
28. Izadyar, M., Memari, Z., Mousavi, M. Pricing Equation for Iranian Premier League Football Players. *Journal of Economic Research (Tahghighat- E- Eghtesadi)*, 2016; 51(1): 25-40. **(Persian)**
29. Abdi, S., Zangi Abadi, M. & Talebpour, M. Determination of Role of Effective Factors in Valuation of Players in Iranian Premier Football League, *Human Resource Management in Sport Journal*. 2016; 3(2): 121-136. **(Persian)**
30. Farvardin, M., Naderian, M., Nikseresht, A., Dastbarhagh, H. Provide a model for developing the success of football coaches using data foundation theory (Case Study: First Division Football Clubs). *Contemporary Studies On Sport Management*. 2020; 10(19): 111-125. **(Persian)**
31. Rocchi MA, Guertin C, Pelletier LG, Sweet SN. Performance trajectories for competitive swimmers: The role of coach interpersonal behaviors and athlete motivation. *Motivation Science*. 2020 Sep;6(3):285.
32. Bissett JE, Kroshus E, Hebard S. Determining the role of sport coaches in promoting athlete mental health: a narrative review and Delphi approach. *BMJ open sport & exercise medicine*. 2020 Jan 1;6(1):e000676.
33. Roberts AH. The Coaches' Eye: Exploring coach decision-making during talent identification.
34. Bagheri, H., Qavam Sefat, M. & Haseli, G. Identifying and Prioritizing Factors Affecting Immigration of Elite athletes in Iran, *Human Resource Management in Sport Journal*. 2019; 6(2): 257-276. **(Persian)**
35. Waxin MF, Al Ariss A, Zhao F. Global Talent Management of Skilled Migrants.
36. Hosseini, Z., Honari, H., Ghafouri, F. Modeling the Factors Affecting the Sport Migration of Iranian Elite Athletes. *Scientific Journal Of Organizational Behavior Management in Sport Studies*. 2020; 7(1): 95-109. **(Persian)**
37. Bagherzade F, Shariati M. Pathology of the Migration Behavior of Iranian Athletes: A Qualitative Approach Based on Push-Pull Theory. *New Trends in Sport Management*. 2021 Jan 10;8(31):152-39.
38. Reza Soltani, N., Vahdani, M. Analysis of effective factors on attracting children and teenagers in soccer schools. *Research in sport Management*. 2013; 2(6): 107-120. **(Persian)**
39. Kalantari, F., Dolatyari, E. The Effect of Advertising on Adolescents' Attraction to Football Schools in Zanjan City. *Journal of Sport Management*. 2018; 9(4): 617-634. **(Persian)**
40. Gholipoor, A., Shahbazi, M., Bagherzadeh, F. Surveying of Causal Attributions of Elite and Sub – Elite Male Athletes in Individual Sports(from the Perspective of Athletes and Coaches). *Journal of Motor Learning and Movement*. 2014; 6(2): 161-182. **(Persian)**
41. Arian, E., Yousefi, B., Eydi, H. Build and Validate Scale of Female Elite Athletes Support In Championship Sport. *Journal of Sport Management*. 2018; 10(2): 271-257. **(Persian)**
42. Zakizadeh, B., Kohandel, M. Identify Factors Affecting Elite Badminton Policy in Iran Using Fuzzy Delphi. *Sport Sciences Quarterly*. 2021; 13(40): 233-250. **(Persian)**
43. Mosavi, S.J. Investigating the effective factors on the end of the championship period of professional athletes. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*. 2019; 10(20): 143-154. **(Persian)**
44. Osman RA. Talent management practices and their impact in achieving organizationalexcellence in major sports clubs in the Arab Republic of Egypt. *International Journal of Sports Science and Arts*. 2019 Oct 1;3(02):102-20.

45. Afkhami P, Sepasi H, Nourbakhsh P. Designing a Model for Swimming Coaches' Job Retention based on Talent Management and Quality of Working Life. *Annals of Applied Sport Science*. 2020 Aug 10;8(3):1-9.
46. Aghaei AA, Bahrololoum H, Andam R. Designing and Explaining the Talent Management Process Model of Physical Education Teachers. *Sport Management Studies*. 2020 Mar 20;12(59):177-206.
47. Khabiri, M., Memari, A.M. Ghazi Asgar, S.A, Seifbarghi, R., Arbabi, M. Athletes' expectations toward sport psychology consulting and barriers to sport psychologists in Iran. *Journal of Exercise Psychology*. 2011; 3(2): 513-522. **(Persian)**
48. Eisele A, Schagg D, Göhner W. Exercise promotion in physiotherapy: A qualitative study providing insights into German physiotherapists' practices and experiences. *Musculoskeletal Science and Practice*. 2020 Feb 1;45:102104.
49. Soltani, M., Biniiaz, S.A, Eslamdoost, M., Naderinasab,Z. (2019). The comparison of the Effect of the Presence of Active and Inactive Spectators on the Performance of Athletes during the Rupee Skill in Football, *Journal of sport science and Educational Applied Researches without borders*. 2019; 3(11): 61. **(Persian)**
50. Sadeghi, E., Barghi Mogaddam, J., Askariyan, F. Investigating the role of spectator presence and competitive anxiety on athletic performance with meta-analysis. *Sports Psychology*. 2020; 5(1): 47-65. **(Persian)**
51. Reifurth KR, Wear HT, Heere B. Creating fans from scratch: A qualitative analysis of child consumer brand perceptions of a new sport team. *Sport Management Review*. 2020 Jun 1;23(3):428-42.
52. Asadi Nalivan, M., Shafiee, S. Analysis of retirement dimensions in professional athletes in Guilan province. Master Thesis. Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Guilan. 2018. **(Persian)**
53. Abdi, E., Ghafouri, F., Shabani Bahar, G. Comparison of managerial and social factors affecting the withdrawal of recreational and championship athletes from sports. Master Thesis, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabatabaei University, Tehran. 2019. **(Persian)**
54. Hattersley C, Hembrough D, Khan K, Picken A, Rumbold J, Maden-Wilkinson T. Managing the transition into retirement for elite athletes. *Professional strength & conditioning*. 2019 Jun 30(53):11-6.
55. Yao PL, Laurencelle L, Trudeau F. Former athletes' lifestyle and self-definition changes after retirement from sports. *Journal of Sport and Health Science*. 2020 Jul 1;9(4):376-83.
56. Darvishi A, Dousti M, Razavi S M H, Farzan F. Assessing the Quality of Iran Football Talent Development System. *New approaches in sports management*. 2016; 6 (22) :65-79. **(Persian)**
57. Grey S, kalateh seifari M, razavi S M H. Presenting the Model of Football Development in Iran with Emphasis on the Preconditions of the Presence of Female Spectators, *New approaches in sports management*. 2019; 7 (26) :139-151. **(Persian)**
58. Tabibi Sani, S., Fahiminejad, A., Roshan Zamir, E. (2020). Identifying and Analysis Affecting Factors on Professional Football Development in Iran. *cultural- Social studies of Olympic*, 1(2), 109-146. **(Persian)**
59. Ghobadi yeganeh, A., Yoosefy, B., Eydi, H., Amiri, F. Identifying the factors of the Premier Football League's development of the Islamic Republic of Iran with a Delphi-fuzzy approach. *Sports Marketing Studies*. 2020; 1(2): 25-1. **(Persian)**
60. Davari, A., Rezazadeh, A. *Structural Equation Modeling with PLS Software*, Tehran, Jahad Daneshgahi Publications. 2017. **(Persian)**
61. Hair JF, Risher JJ, Sarstedt M, Ringle CM. When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European business review*. 2019 Jan 14.

62. Hosseini, H., Bakhtiari, F. The West and the problem of single-parent families, *Womens Strategic Studies*. 2004; 6(24): 230. **(Persian)**
63. Hosseini, M., Khavari, Z., Yaghmaei, F., Alavi Majd, H. Factors related to exercise performance according to Theory of Planned Behavior in female students of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, *Advances in Nursing & Midwifery*. 2010; 19(66): 1. **(Persian)**
64. Yamohammadi, S., Hashemi, M.R. The best way to identify the talents of adolescents and young people, *The National Conference on Applied Research in Civil Engineering, Architecture and Urban Planning*. 2016. **(Persian)**
65. Jabbari, K., Ghorbani, E. Individual Differences in Learning and Education, *National Conference on New Research in Management, Economics and Humanities, Kazerun*. 2017. **(Persian)**
66. Rahmanpour, A., Ghofrani, M. A Comparison of Coaches' Power Resources and Athletes' Team Cohesion from the Viewpoints of Female and Male Coaches and Athletes in South Khorasan Province. *Journal of Sport Management*. 2015; 6(4): 657-670. **(Persian)**
67. Taleghani, G., Amini, S., Ghafary, A., Adousi, H. An Investigation of the relationship between talent management and the performance of faculty members in Esfahan University. *Journal of Public Administration*. 2013; 5(3): 83-102.
68. Dehnavi, M.H. Face-to-face interview with Henry Mintzberg (opposite Peter Drucker), *Bimonthly Market Engineering Development Quarterly*. 2011; 5 (18): 16. **(Persian)**

به این مقاله این گونه استناد کنید:

ضیاء، محمد جواد؛ رمضانی نژاد، رحیم و گوهر رستمی، حمید رضا. (۱۴۰۰). بررسی محیط توسعه استعداد در فوتبال: کاربرد مدل

ATDE. *مدیریت منابع انسانی در ورزش*، ۹(۱)، ۶۳-۸۴.